

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ยุทธศาสตร์การปรับตัวของชาวบ้านเพื่อการดำรงตนอยู่ในพื้นที่ ท้องเที่ยว: กรณีศึกษาหมู่บ้านแม่เย็น ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ผู้เขียน	นางสาวสุวิษา พักกระสา
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. อภิญญา เฟื่องฟูสกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การปรับตัวของชาวบ้านเพื่อการดำรงตนอยู่ในพื้นที่ท้องเที่ยว: กรณีศึกษา หมู่บ้านแม่เย็น ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ประการแรกเพื่อเข้าใจปฏิบัติการของรัฐในการทำให้การท่องเที่ยวกลายเป็นแนวทางในการพัฒนา ประการที่สองเพื่อเข้าใจถึงระบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ เครือญาติ การเมืองระหว่างชนชั้น ภายในชุมชน ที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้แนวทางพัฒนาที่มีการท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักและประการสุดท้ายเพื่อศึกษาถึงกระบวนการต่อรอง เพื่อจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ภายใต้การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

การศึกษานี้เน้นศึกษากระบวนการปรับตัวในการเข้าใช้พื้นที่บ้านแม่เย็นภายใต้บริบทของการท่องเที่ยว โดยศึกษาผ่านการนิยามความหมายและปฏิบัติการที่เกิดจากการให้นิยามความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนกลุ่มต่างๆที่สำคัญสี่กลุ่มคือ นักท่องเที่ยว นักลงทุน ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่รัฐ ที่มีความแตกต่างกัน

ผลการศึกษานี้พบว่า กลุ่มคนแต่ละกลุ่มที่เข้าใช้พื้นที่บ้านแม่เย็นในฐานะของหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ได้พจนินยามความหมายที่ต่างกันเข้าสู่พื้นที่ซึ่งนิยามความหมายที่ต่างกันนี้ส่งผลอย่างยิ่งต่อการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว ภาพของพื้นที่บ้านแม่เย็นในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่ง จึงมิได้มีเพียงรูปแบบเดียวแต่มีความเคลื่อนไหวและปรับเปลี่ยนไปตามกลุ่มคนที่เข้าใช้หลักซึ่งเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ ในขณะที่กลุ่มคนนอกที่เข้าใช้พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา แต่ละกลุ่มชาวบ้านเจ้าของพื้นที่ซึ่งเป็นผู้อยู่ประจำกลับได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติการที่เกิดจากการนิยามความหมายที่แตกต่าง ผลที่ตามมาคือรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มต่างๆมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น โดยมีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง และยังพบว่าหากมองผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแล้ว ในกลุ่มคนแต่ละ

กลุ่มยังมีความแตกต่างสามารถแบ่งออกได้เป็นกลุ่มย่อยที่มีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวและสร้างรูปแบบความสัมพันธ์กับชาวบ้านที่ต่างกันออกไป

การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวขึ้นพบว่าไม่ใช่สิ่งที่ชาวบ้านเลือกที่จะเป็น แต่สำหรับชาวบ้านการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่ได้ถูกปฏิเสธไปเสียทีเดียว พวกเขากลับเลือกที่จะปฏิเสธในมุมที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบ และเลือกรับในแง่มุมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยมียุทธวิธีที่สำคัญคือการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และการปรับรูปแบบวิถีชีวิต การที่ชาวบ้านเลือกที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวสะท้อนให้เห็นว่าชาวบ้านไม่เพียงผู้ถูกกระทำแต่กลับแสดงถึงการเป็นผู้กระทำที่มีอำนาจในการต่อรอง แต่การจะเข้าร่วมในระดับใดนั้นมีเงื่อนไขสำคัญคือทุนที่แต่ละคนถือครองอยู่ ความสามารถในการจัดการเรื่องทุนได้ก่อให้เกิดเป็นอำนาจในการต่อรองกับคนนอกที่เข้ามาใช้พื้นที่หมู่บ้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Adaptative Strategies of Villagers to be a Part of Tourist Space: A Case Study of Mae Yen Village, Mae Hi Sub-district, Pai District, Mae Hong Son Province
Author	Miss Suvitcha Pakkrasa
Degree	Master of Arts (Social Development)
Thesis Advisor	Dr. Apinya Fuangfusakul

ABSTRACT

This research entitled Adaptative Strategies of Villagers to be a Part of Tourist Space: A Case Study of Mae Yen Village, Me Hi Sub-district, Pai District, Mae Hong Son Province. demonstrates three main objectives: firstly, to understand how government policy made the tourism to be the aim of development; secondly, to understand the relationship between economies and politics in changed of Mae Yen community after being part of tourist space; lastly, to study the resistance of people in the tourist place context.

The research focused on Mae yen people who adapted themselves to be a part of tourism and attempted to understand about different meanings created by many diverse groups of people. The study found that each group had its own meaning towards tourism, which consequently resulted in meaning contestation on the image of Mae yen in the context of tourist place. All images all are dynamic and changing from time to time depending who construct the meaning and in what context.

The Mea yen local neither aim their village to be the tourist space, nor they completely ignore. They particularly chose to ignore negative things that might cause problems to their life while to accept the things that are useful for their community. To adapt their life in the tourist space they were require to adjust some ideas and activities to suit the changes in their everyday life. To be part of tourism business means that the people are no longer object but they had become to be subject who had power to resist moreover. The degree of being part of tourism depended on the capital they had, and the ability to manage “the capitals” let through the power relation of Mae yen people impede new comers who settle in the village.